

LÊ HỮU KHOÁ

VŨ

Triết vấn vũ cùng thơ

Anthropol-Asie

Kính gửi tới
Bác **TRẦN ĐỨC THẢO**,
cháu luôn nhớ lời dặn
của Bác vào dịp
Tết 1984 tại Hà Nội:

*«Sự thật bằng bạc
từ hiện tượng luận trực quan
tới hiện tượng học lý trí».*

TRIẾT HỌC & THI CA

Tôi muốn triết học là sự ngạc nhiên
của mọi ẩn số nhân sinh.

Tôi mong thi ca là sự sùng sốt
của mọi trầm luân nhân thế.

Tôi đâu muốn triết học gạt đi
mọi hằng số nhân gian.

Tôi đâu mong thi ca ruồng rẫy
mọi hàm số nhân lý.

Tôi từ chối sống trong thành thị nhân tri
xem xa lạ nông thôn nhân tính.

Tôi chối từ luôn nhà cao tầng nhân tri
nhìn nhân tâm bị bấy chôn bùn hoang.

LÊ HỮU KHOA

TRẦN ĐỨC THẢO

Sự thật bàng bạc từ hiện tượng luận trực quan của tai nghe mắt thấy tới hiện tượng học lý trí của cân, đo, đong, đếm.

Sự thật trùm phủ lên trực diện rồi trực thoại với Sartre đề chân lý xuất hiện từ hiện tượng tới hiện sinh.

Sự thật gồng gánh luôn duy vật sử quan để phải đồ gánh trên triển dốc chuyên chính vô sản.

Sự thật vạch mặt chỉ tên Nguyễn Ái Quốc chiêu dụ bác về với Việt Minh, để khi thành Việt cộng thì Hồ Chí Minh lách trực diện, lánh trực thoại với triết gia.

Sự thật phơi bày cái bất nhân trong cái mạo nhân của ngu dân trị, khi cháu thấy bác phải ăn ở như một con thú hoang ngay thủ đô của bạo quyền công an trị.

Sự thật âm thầm mạch nước sâu, bác dặn cháu nhớ nói với bạn bè của triết học pháp là bạo quyền thanh trừng trị cầm bác viết triết, nhưng bác vẫn suy nghĩ bằng triết từng sát na.

LÊ HỮU KHOÁ

BONNEFOY

Ném xa biển biệt

Thầy muốn tâm sự với con chuyện này:
“Thì ca là đường đi nước bước kín đáo để
gặp tư tưởng. Thơ tìm đường bằng cách
nhặt sỏi rồi ném sâu vào rừng để dò lối đi
cho tư tưởng. Khi tìm được lối đi cho tư
tưởng rồi thì phải tiếp tục nhặt đá và phải
ném thật xa, vào cõi sâu thẳm. Con biết tại
sao lần này phải ném xa biển biệt không
con, vì lần này là phải tìm đường đi nước
bước cho linh hồn...”

LÊ HỮU KHÓA

LEVINAS

NHÂN DIỆN THA NHÂN

Thầy dặn mãi đừng quên nhìn nhân diện tha nhân.
Ta sẽ thấy nỗi sợ của ta trên khuôn mặt đầy lo âu của tha nhân.
Thầy dặn mãi đừng quên nhìn nhân diện tha nhân.
Ta sẽ nghe được tiếng thì thầm của
tha nhân: “*có ai không? cứu tôi với!*”
Thầy dặn mãi đừng quên nhìn nhân diện tha nhân.
Ta sẽ nghe được chính tiếng lòng của ta trả lời tha nhân:
“*có tôi đây! đừng lo nhé!*”.

LÊ HỮU KHÓA

DERRIDA

THA NHỮNG TỘI KHÔNG THA THỬ ĐƯỢC

Dân tộc thầy bị tàn sát cận kề diệt chủng

Thầy là kẻ sống sót, suốt đời bị vặn hỏi

“ Có tha tội cho kẻ sát nhân không?”

Tha tội thật hay tha tội giả ?

Tha tội giữ kiếp hay tha tội đổi kiếp ?

Tha tội để yên thân?

Tha tội có toan tính?

Tha tội vì sợ chiến tranh?

Tha tội vì muốn hoà bình?

Thầy đã trả lời:

*“Tha tội đúng nghĩa nhất là tha
những tội không thể nào tha thử được!”*

RICOEUR

THA NHÂN CHỊU TANG

Thầy dặn con: " Khi ta ân cần với tha nhân
thì xã hội tự nó sẽ tốt hơn"

Thầy dặn con: " Khi ta chăm lo cho tha nhân
thì thế chế tự nó sẽ lành hơn"

Thầy dặn con: " Khi ta săn sóc được tha nhân
thì nhân loại tự nó sẽ hay hơn"

Thầy dặn con: " Khi ta thiết tha với tha nhân
thì nhân gian tự nó sẽ đẹp hơn"

Thầy dặn con: " Thử thách của ta có ngay trong
thăng trầm khi ta từ xa tới gần với tha nhân"

Thầy dặn con: " Con có biết là khi con gần được
với tha nhân, thì câu chuyện tương xa hóa gần này
chính là câu chuyện của nhân đạo, vì kẻ tha nhân
khi được gần con sẽ là kẻ chịu tang khi con qua đời,
con có biết không?"

BOURDIEU

HUẤN BẰNG NHỤC

Kẻ thống trị áp chế ta bắt ta cúi đầu,
tức là bắt não trạng ta phải khom lưng.

Kẻ thống trị áp đặt ta buộc ta nhắm mắt,
tức là bắt não bộ ta phải quỳ gối.

Kẻ thống trị huấn nhục ta bằng: *thừa, bầm, dạ, vâng*
trước chúng tức là huấn nghiệp ta bằng *cúi đầu, khom*
lưng, nhắm mắt, quỳ gối.

PASSERON

ĐA TÂM THỨC ĐỂ LUÔN ĐƯỢC TỈNH THỨC

Thầy dặn con:

“Trí thức là đa kiến thức để đa tri”

Thầy dặn con:

“Đa tri là đa ý thức để đa nhận thức”

Thầy dặn con:

“đa nhận thức là đa tâm thức để luôn được tỉnh thức!”

LÊ HỮU KHÓA

VEYNE

Chết đứng, chết thẳng, chết mở mắt

Thầy dẫn đi dẫn lại đám môn sinh sử học, nhất là cổ sử: “Những người nô lệ phải đấu kiếm cho tới chết để làm trò cho đám vua chúa cùng quần chúng ham vui với máu của thời la mã, họ không bị ép buộc, mà chính họ tình nguyện ra đấu trường. Tại sao vậy? Tại sao lại tình nguyện vào chỗ chết vậy? Chỉ tại vì đây là cái chết mà thân thể cùng hình hài không bị xích xiềng như nô lệ. Chỉ vì khi chọn cái chết thì họ chọn cái chết đứng để không cúi đầu, họ chọn cái chết thẳng để không khom lưng, họ chọn cái chết mở mắt để không nhắm mắt mà quỳ gối trong khuất phục. Nếu không thấy nhân phẩm làm nên nhân bản của họ thì đừng học lịch sử”.

LÊ HỮU KHÓA

GAUCHET

ĐỐI TRI BẰNG NHÂN TRI

Thầy dặn con: “Một bạo quyền cướp chính quyền để tham quyền có phản xạ giết dân để lạm quyền”.

Thầy dặn con: “Một tà quyền điếm lận quyền để cuồng quyền có phản ứng cầm tù dân để cực quyền”.

Thầy dặn con: “Một chính quyền do dân bầu cũng tham quyền, cũng lạm quyền nhưng không có phản xạ giết dân, không có phản ứng cầm tù dân”.

Thầy dặn con: “Một chính quyền dân chủ biết đối diện bằng nhân diện, biết đối thoại bằng nhân thoại, biết đối tri bằng nhân tri”.

JULLIEN: *TỰ CHUYỂN HOÁ ĐỂ SỐNG SỐT*

ĐCSVN mất ăn mất ngủ vì sợ đảng viên tự chuyển biến. Tuần qua, bạn mình triết gia Jullien khoe là cuốn sách mới ra mang một cái tựa mà cũng là một ý niệm do bạn tìm ra: “sự chuyển hoá thâm lặng”. Bạn bảo là bạn sướng lắm, vì nội dung thì hay mà tên ý niệm thì đẹp. Tuần này, Hàn Lâm Viện Pháp trao bạn giải thưởng là cuốn sách quý trong năm. Đêm nay, mình cũng sướng băng quơ, vì tự chuyển biến để thoát chết hay tự chuyển hoá để sống sốt, chỉ là một chuyện, chỉ là một nội dung : *một sự thông minh thâm lặng.*

CHENU

Sự thông minh của nhân đạo

Thầy thấy con buồn vì đám khủng bố giết dân lành, con viết một bài : “*Nhân tính trong sự tôn trọng lẫn nhau*”. Thầy đọc bài của con, thầy khuyên con nên phân tích sâu hơn, nên giải thích xa hơn: “*Sự tôn trọng lẫn nhau rộng hơn nhân tính, vươn tới nhân trí, trườn tới nhân tri, để lên tận đỉnh nhân lý: sự tôn trọng lẫn nhau là sự thông minh của nhân đạo*”. Đúng rồi: công cha, nghĩa mẹ, ơn thầy.

LÊ HỮU KHÓA

WEBER

ẨN DẠNG BẤT TÀI

Tổ dân các môn sinh của xã hội học phải thấy cho thấu là sau nhân diện quyền lực trong học thuật là những ẩn diện của các cá nhân bất tài. Đám này được học hành tử tế trong học thuật nhưng thảm bại ngay trong học thuật, nên chúng giành cho bằng được quyền lực của hành chính để có quyền lợi trong cơ chế. Đám này, giữ con dấu để đóng dấu, chúng bám chức vị trong định chế để được ký tên là lãnh đạo, đại diện cho trung tâm của quyền lực. Bi kịch là đám bất tài này quyết định từ chính sách tới ngân sách của học thuật và khoa học. Bi kịch bên ngoài chính là thảm kịch bên trong, vì kẻ bất tài giờ đã có quyền sinh sát trên sự thông minh và thông thái của những người tài!

LÊ HỮU KHÓA

DÒNG SINH MỆNH BIÊN BIỆT MIỆT SINH LINH

Rimbaud biệt hồn chốn sa mạc
Van Goch biên biệt miệt Địa Trung Hải
Gauguin biệt dạng cõi Thái Bình Dương
Picasso biệt thân ải Paris mờ mịt
Matisse biệt tri tận chốn nam bán cầu...

Niềm vui của kẻ đi tìm sáng tạo thật trong nghệ thuật thật, ngay gốc, rễ, cội, nguồn của văn hóa đa nguyên, văn minh dân chủ, văn hiến nhân quyền; nơi mà nhân vị, nhân bản, nhân tính, nhân phẩm đã có chung một dòng sinh mệnh từ lâu rồi...

LÊ HỮU KHÓA

Quên gây chiến tranh với đồng loại.

Thầy Aron là thầy của các thầy của con, thầy là đồng môn, đồng thời mà cũng là đối thủ của Sartre. Khi Sartre dần thân thì sai nhiều hơn đúng, khi thầy Aron phán đoán thì đúng nhiều hơn sai.

Nhưng có lần thầy Aron phán quyết rằng: *thể thao trong thời bình là chiến tranh ở một dạng ngầm khác*. Thừa thầy, con sống sót trong chiến tranh tại Việt Nam, rồi sống còn trong họa cảnh lưu vong cho tới tận kiếp, và con được học thầy tại Paris, nhưng con phải thú thật là với năm dài tháng rộng con nhận ra là phán quyết của thầy không đúng!

Chiến tranh gây những đổ nát không sao xây dựng lại được, nhất là những đổ nát về linh hồn. Còn sau một trận thể thao thì kẻ vừa thua đã chuẩn bị cho trận thắng sắp tới mà không gây một đổ nát nào.

Chiến tranh gây mất mát bằng mạng người, có khi nhiều thể hệ phải hy sinh, có nghĩa trang, có quả phụ, có những nạn nhân không sao hoàn hồn được dù hòa bình đã tới. Còn sau một trận thể thao, kẻ thắng người thua còn bắt tay nhau, còn vỗ vai, còn vui đùa, có khi cùng nhau hả hê dự tiệc.

Chiến tranh tạo thương tật ngay trong tâm hồn của những kẻ sống sót, gây khuyết tật ngay trong tâm linh của những người sống còn, có từ câu siêu lẩn cầu vong mà nỗi khổ niềm đau vẫn còn nguyên. Còn sau một trận thể thao, người thua kẻ thắng đã tính chuyện tổ chức tranh đấu cho những ngày tháng tới mà không ai bị thương tật, không ai phải mang khuyết tật.

Thầy ơi, *nói gần nói xa không qua nói thật*, con cầu mong sao cho nhân loại cứ chơi thể thao suốt ngày, tháng, năm mà quên đi mọi tâm địa, quên hẳn mọi ý đồ, quên luôn mọi toan tính gây chiến tranh với đồng loại.

LÊ HỮU KHOÁ

Sự thông minh thâm lặng, sự thông thái lẳng lẳng

Sự thông minh thâm lặng bàng bạc trong từng sát na của nhân lý, nó là nỗi lo của bạo quyền độc đảng công an trị, nỗi sợ của tà quyền độc đảng tuyên truyền trị, nỗi hoảng của quỷ quyền độc đảng ngu dân trị. Sự thông minh này rất thâm lặng vì nó biết chờ đúng lúc để vụt đứng lên cùng cơn lốc vì tự do.

Sự thông thái lẳng lẳng man mát trong từng chuyển động của nhân tri, nó là nguồn cơn ác mộng của ma quyền độc đảng tham nhũng trị, nó là gốc cội cuồng mộng của cuồng quyền độc đảng trị, nó là rễ sâu loạn mộng của cực quyền độc đảng trị. Sự thông thái này thật yên lẳng vì nó là mạch nước ngầm, đúng lúc nó sẽ tự dựng lên cùng cơn sóng thần vì công lý.

LÊ HỮU KHÓA

QUỐC HỘI KIẾP ĐẢNG HỘI

Quốc hội kiếp đảng hội của bạo quyền độc đảng công an trị.
Lập pháp để lập âm binh cộng ly cùng đảng pháp thanh trừng trị.

Quốc hội kiếp đảng hội của tà quyền độc đảng tham nhũng trị.
Lập pháp để lập xã hội đỏ cùng đánh chén với xã hội đen ngay
sân sau đảng hội.

Quốc hội là đảng hội của ma quyền độc đảng trọc phú trị.
Lập pháp để lập chống lưng, dựng ô dù rồi đẩy phong bì vào
lòng tham không đáy của độc đảng toàn trị.

Quốc hội là đảng hội của quý quyền độc đảng ngu dân trị.
Lập pháp của tuyên truyền trị ngày đêm truy cùng diệt tận thông minh việt.

LÊ HỮU KHOÁ

ĐẢNG

Đảng đầu sỏ tổ chức cướp, dân đen sẽ bị cướp
Đảng đầu sòng tổ chức giết, dân oan sẽ bị giết
Đảng đầu nậu tổ chức cắp, dân lành sẽ bị cắp
Đảng đầu lãnh tổ chức trộm dân hiền sẽ bị trộm
Đảng đầu nảo tổ chức tù, dân tộc sẽ bị tù
Sinh, sống với đảng trộm, cắp cướp,
giết sẽ bị trộm, cắp, cướp, giết ngay trong tù!

LÊ HỮU KHOÁ

XUA XIN XOAY XÍ XÓA

Khuyết thân xua tục lụy
Tật nghiệp xin trụ duyên
Tiền kiếp xoay căn tâm
Vô thường xí xóa vị lai...

LÊ HỮU KHOÁ

Đảng cướp, cướp...

Đảng cướp, cướp chính quyền, dẹp tự do, xóa công bằng, nhô bác ái, vắt dân chủ, ném nhân quyền cùng đa nguyên vào khu vực tử vi lai.

Đảng cướp, cướp hòa bình bằng nội chiến, xương máu dân tộc nổi da xáo thịt, đồng bào thai giờ trở thành đồng bụi đời oan kiếp.

Đảng cướp, cướp bình an bằng trại cải tạo bắt nhân, truy cùng lý trí, diệt tận trí tuệ, thanh trừng tuệ giác, đẩy lương tâm vào cối cầu vong, lừa lương tri vào cối cầu hồn.

Đảng cướp, cướp an cư lạc nghiệp giống nòi, đẩy ra biển đồng bào biển biệt miệt lưu vong, xua vong thân vào vực vong hồn, đập vong linh sa đọa vong quốc.

Đảng cướp, cướp đất, đập đổ bàn thờ để gia phong rập đất, dân lành lang thang thành dân oan ức kiếp, *nào đâu đường xó chợ*, *thân màn trời chiếu đất*.

Đảng cướp, cướp giáo dục, trộm giáo khoa, giật giáo trình, cấp giáo án bằng trường giả, học giả, thi giả, điểm giả, bằng giả, học vị giả, học hàm giả, giả nhận lộn với giả, giả xum xeo với giả.

Đảng cướp, cướp giá trị tâm linh của Việt tộc, siết cho ngộp *bầu ơi thương lấy bí cùng*, siết cho gục *một con ngựa đau cả tàu bỏ cỏ*, siết cho chết *thương người như thể thương thân*.

Đảng cướp, cướp tiền đồ tổ tiên bằng *hèn với giặc*, diệt sinh lực dân tộc bằng *ác với dân*, nạo vét tài nguyên đất nước, nạo rỗng nguyên khí quốc gia bằng trai lao nô, gái nô tỳ xứ lạ.

Đảng cướp, cướp gọi cướp, gọi *Tàu phi* cướp đất, réo *Tàu tặc* cướp biển, mời *Tàu họa* cướp dưỡng khí quê hương, rước *Tàu họa* nhiệt điện than cụng ly cùng thực phẩm độc, dâng cho *Tàu nạn* trọn thể phách quê hương.

Đảng cướp, cướp cho sạch...

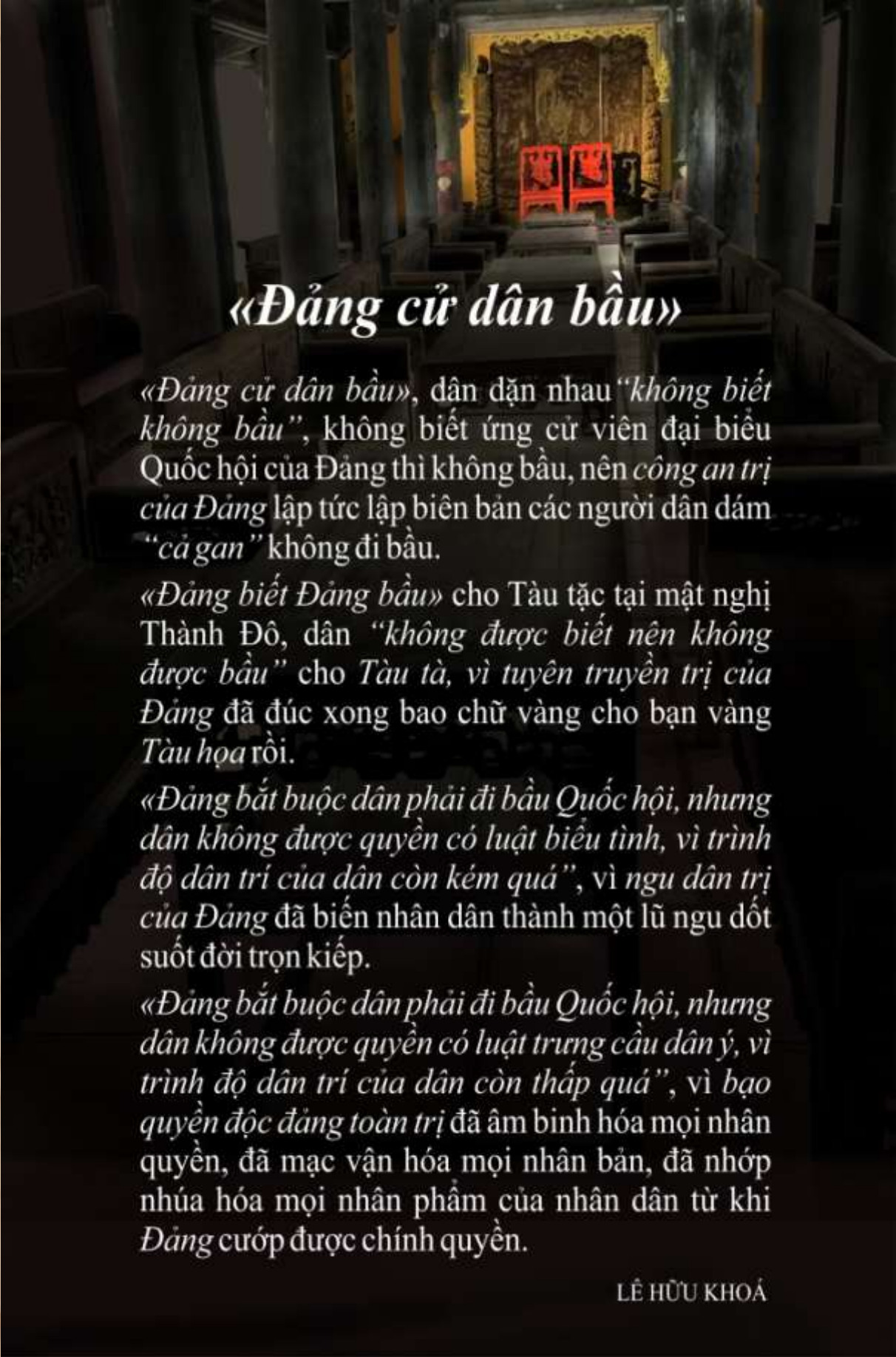
Đảng cướp, cướp cho trọn

Đảng cướp, cướp cho mắt trắng ...

*Đảng cướp, cướp cho mắt luôn từ thể
phách tới tình anh...*

LÊ HỮU KHOÁ

«Đảng cử dân bầu»

«Đảng cử dân bầu», dân dặn nhau “không biết không bầu”, không biết ứng cử viên đại biểu Quốc hội của Đảng thì không bầu, nên công an trị của Đảng lập tức lập biên bản các người dân dám “cả gan” không đi bầu.

«Đảng biết Đảng bầu» cho Tàu tặc tại mật nghị Thành Đô, dân “không được biết nên không được bầu” cho Tàu tà, vì tuyên truyền trị của Đảng đã đúc xong bao chữ vàng cho bạn vàng Tàu họa rồi.

«Đảng bắt buộc dân phải đi bầu Quốc hội, nhưng dân không được quyền có luật biểu tình, vì trình độ dân trí của dân còn kém quá”, vì ngu dân trị của Đảng đã biến nhân dân thành một lũ ngu dốt suốt đời trọn kiếp.

«Đảng bắt buộc dân phải đi bầu Quốc hội, nhưng dân không được quyền có luật trưng cầu dân ý, vì trình độ dân trí của dân còn thấp quá”, vì bạo quyền độc đảng toàn trị đã âm binh hóa mọi nhân quyền, đã mặc vận hóa mọi nhân bản, đã nhóp nhúa hóa mọi nhân phẩm của nhân dân từ khi Đảng cướp được chính quyền.

LÊ HỮU KHOÁ

THẬT VẬY SAO?

Cứ nhìn nhé!
Việt tộc cúi đầu trước
bạo quyền độc đảng công an trị
Thật vậy sao?

Cứ nhìn nhé!
Việt tộc khom lưng trước
tà quyền độc đảng tham nhũng trị
Thật vậy sao?

Cứ nhìn nhé!
Việt tộc khoanh tay trước
quỷ quyền độc đảng ngu dân trị
Thật vậy sao?

Cứ nhìn nhé!
Việt tộc quỳ gối trước
ma quyền độc đảng tuyên truyền trị
Thật vậy sao?

Thật vậy sao?
Ta nhìn mà không thấy
Thật vậy sao?
Ta thấy mà không thấu.

Thật vậy sao?
Ta thấu mà không thương dân tộc
Ta thấu mà không nhớ giống nòi
Ta thấu mà không yêu đất nước.
Thật vậy sao?

LÊ HỮU KHOÁ

VIỆT TỘC

Việt tộc cùng mẹ, cùng cha,
cùng một bào thai hàng trăm trứng.
Việt tộc bàng bạc trong tâm hồn việt,
lênh lảng nhân kiếp việt.

*Việt tộc cheo leo Trường Sơn việt,
bám triền miên vách Vọng Phu việt.
Việt tộc khao khát dòng Cửu Long việt,
cạn rũ rục miếng ăn việt.*

Việt tộc vẫn vũ sinh mệnh việt,
vây xiết vàng trán việt.
Việt tộc bứt rứt ra khơi,
tan vung vãi lưu vong việt.

*Việt tộc khuất nhục trong khuất nhục
trước bạo quyền độc đảng công an trị.
Việt tộc tha hóa trong tha lợi
trước tà quyền độc đảng tham nhũng trị.
Việt tộc vong tri trong vong bản
trước quỷ quyền độc đảng tuyên truyền trị.
Việt tộc vong thân trong vong quốc
trước bạo ma quyền độc đảng ngu dân trị.*

Việt tộc của tâm niệm việt tôi thiếu đốt não bộ việt tôi.
Việt tộc của tâm thức việt tôi vùi dập não trạng việt tôi.
Việt tộc của nhận thức việt tôi chôn đứng thức tỉnh việt tôi.

LÊ HỮU KHÓA

Việt tộc là nô tộc mới rồi sao?

Việt tộc là nô tộc mới rồi sao ?

Đưa miếng cơm vào miệng, mà quên đi *độc đảng* của *độc tài*, *độc quyền*, *độc trị*, *độc tôn*, bước bên trái là phản dân hại nước, bước bên phải là *buôn dân bán nước*.

Việt tộc là nô tộc mới rồi sao ?

Đưa miếng ăn vào thân, mà quên đi *tham nhũng* của *tham ô*, *tham lợi*, *tham quan*, *tham quyền*, *tham tiền* bước bên trái là *chống lưng*, *ô dù*, bước bên phải là *sân sau*, *phong bì*.

Việt tộc là nô tộc mới rồi sao ?

Đưa miếng độc vào kiếp, mà quên đi *Tàu nạn* của *Tàu tặc*, *Tàu phỉ*, *Tàu họa*, *Tàu hoạn* bước bên trái là *mất đảo*, *mất biển*, bước bên phải là *mất đất*, *mất nòi*.

LÊ HỮU KHÓA

OAN BỤI

Lòng ngực ru êm bao ẩn lực
ước nguyện hoà khí toàn nhân thể.

Tim mạch vẫn vũ mười phương khuyên
luân hồi chuyển thân không đồ nát.

Não bộ hoà bình, não trạng án binh
mọi chân trời buồm lành rộng bão giông.

Mắt nghiền ngẫm vừa đông đủ niềm tin
tầm nhìn buông cánh bướm nhẹ vườn xuân.

Môi miệng lắng lắng mặt hồ thu
Tâm, trí, lực phát hoạ hình hài tư tưởng.

Vai cùng tay trút lo âu sợ hãi
xuống vực sâu vắng bóng tha nhân.

Hơi thở đều gọi bác ái lạc đường
trở lại chốn nhân sinh nhiều oan bụi

LÊ HỮU KHOÁ

HỌC

Học yêu người là học đam mê. Học đam mê là học đắm đuối. Học đắm đuối là học không ngừng mê để không ngừng yêu và không ngừng đuối. Học yêu người là học tìm ý nghĩa của tình yêu. Học tìm ý nghĩa của tình yêu là học tìm giá trị của tình thương. Học tìm giá trị của tình thương là học cân lại nhân sinh, đo lại nhân gian, đếm lại nhân thế để đong cho đầy nhân tính. Học để nhân tri không bị cạn, học để nhân trí không bị vơi. Học không buồn vì nhân đạo chưa một lần gặp nhân phẩm. Học luôn nhân ái sẽ không bao giờ được hội ngộ với nhân nghĩa.

LÊ HỮU KHOÁ

DUYÊN

Trên thượng nguồn khi sơ ngộ,
lỗi của duyên là bền vui,
cốt của duyên là suối cười.

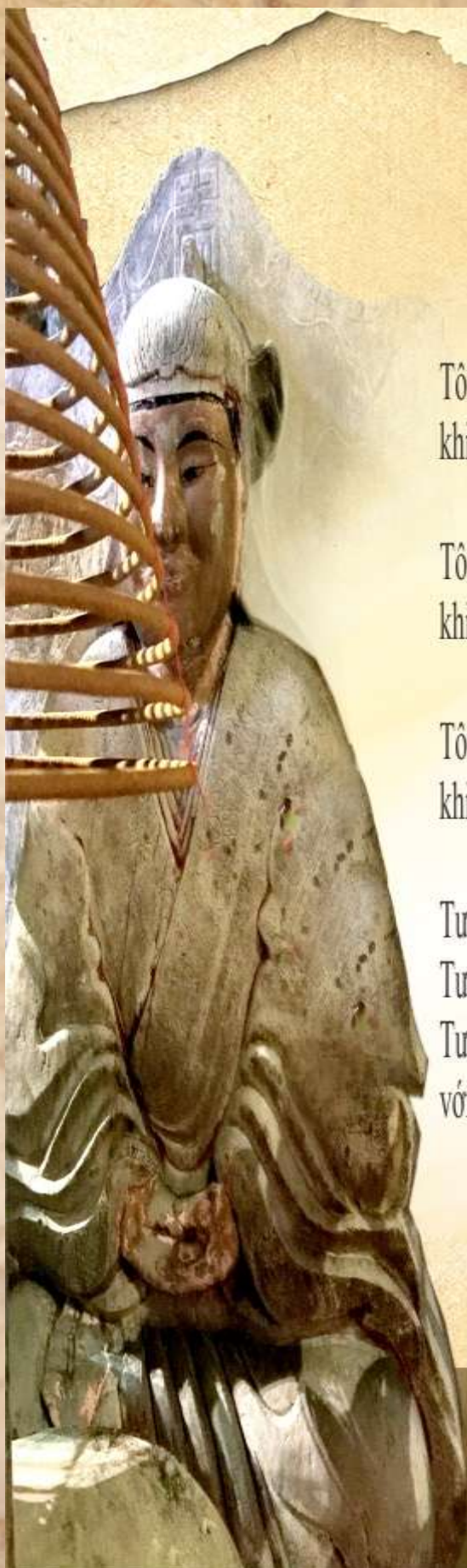
Dọc trung nguồn khi song đôi,
thê phách của duyên tâm giao
tinh anh của duyên đặc khí.

Gục nơi hạ nguồn khi cạn tình
thê lực của duyên rã rời
trí lực của duyên rã rụng
tâm lực của duyên rã riêng.

Trăm luân sông, thẳng trăm biển
rời miền, rụng chốn, riêng cõi
duyên duyên đâu sao tự quét trần duyên?

LÊ HỮU KHOÁ

NGHIỆM

Tôi thí nghiệm tư tưởng tự do của tôi
khi trực diện trước bạo quyền độc đảng công an trị.

Tôi thực nghiệm tư tưởng công bằng
khi đối diện với tà quyền độc đảng tham nhũng trị.

Tôi trải nghiệm tư tưởng bác ái
khi đối đầu với quý quyền độc đảng thanh trừng trị.

Tư tưởng tôi đang nằm trong phòng thí nghiệm đời.
Tư tưởng tôi đang trong tay người thực nghiệm người.
Tư tưởng tôi đang trải nghiệm trong chuồng tù vô tướng
với xích xiềng vô hình, với cai ngục vô tri.

LÊ HỮU KHOÁ

MONG

Tôi mong cầu cho bạo quyền độc đảng công an trị
đột quy, cho nhân bản vực dậy nhân sinh.

Tôi mong muốn cho tà quyền độc đảng tham
những trị đột tử, cho nhân từ đánh thức nhân gian.

Tôi mong mỏi cho quý quyền độc đảng ngu dân
trị đột gục, cho nhân tri bông bể nhân thế.

Tôi mong sao cho cuồng quyền độc đảng tuyên
truyền trị đột tan, cho nhân phẩm rong dảo cùng
nhân đạo.

LÊ HỮU KHOÁ

MỘT TIẾNG CHÀO SỐNG ĐẬM HƠN TĨNH LẶNG

Chào Bà!
Tha nhân hiện hữu rồi
không ai tĩnh lặng vô danh.

Chào Ông!
Tha nhân hiện diện đây
không ai yên lặng vắng tên.

Chào Bạn!
Tha nhân hiện hình xong
không ai câm điếc vô tướng.

Chào Em!
Tha nhân hiện thân đây
không ai mù điếc vô hình.

Tôi chào tôi!
Tôi chứng thực hiện tượng tôi
là hiện hữu tôi vời vọi.

Tôi chào mọi người tôi chưa gặp một lần
Tôi xác chứng nhân bản người là nhân phẩm tôi.

LÊ HỮU KHOÁ

YÊU & THƯƠNG

Đam mê mỗi sát na. Đắm đuối mỗi khoảnh khắc. Để dọn đường cho yêu và thương trở lại trong vô lượng kiếp.

Yêu người trong vô lượng kiếp để thương đời bằng vô lượng tâm. Mỗi sát na phải sinh sôi ra muôn vạn sung lực yêu. Mỗi khoảnh khắc phải nảy nở ra muôn trùng mãnh lực thương.

Sẵn sàng chưa tình yêu sẽ trở lại cùng khổ đau với vô số sát na? Sẵn lòng chưa tình thương sẽ trở về theo niềm đau với vô vàn khoảnh khắc?

LÊ HỮU KHOÁ

VONG...VONG...VONG...VONG

Vang vang bước vong thân
Đắm đắm đời vong kiếp
Căm căm hờn vong quốc
Điêng điêng nảo vong hồn.

LÊ HỮU KHOÁ

XUA XIN XOAY XÍ XÓA

Khuyết thân xua tục lụy
Tật nghiệp xin trụ duyên
Tiền kiếp xoay căn tâm
Vô thường xí xóa vị lai...

LÊ HỮU KHOÁ

SỰ THẬT

Tôi muốn đứng cùng sự thật cho nhân cách sáng
Từ rễ mặt đất sáng ngược lên chồi não ngợp mê thức.

Tôi muốn ngồi cùng sự thật cho nhân bản sạch
Từ suối nguồn nước lương tâm gội mát lương tri.

Tôi muốn nằm cùng sự thật cho nhân vị bền
Từ gối êm tâm thức mà đếm năm canh nhận thức.

Tôi muốn ngủ cùng sự thật cho nhân lý tinh
Từ giường đời dội lên tiếng cầu cứu của tha nhân.

Tôi muốn đứng, ngồi, nằm, ngủ với cùng sự thật
Đưa nhân cách, nhân bản, nhân vị, nhân lý
về chung mộng với nhân tâm.

LÊ HỮU KHOÁ

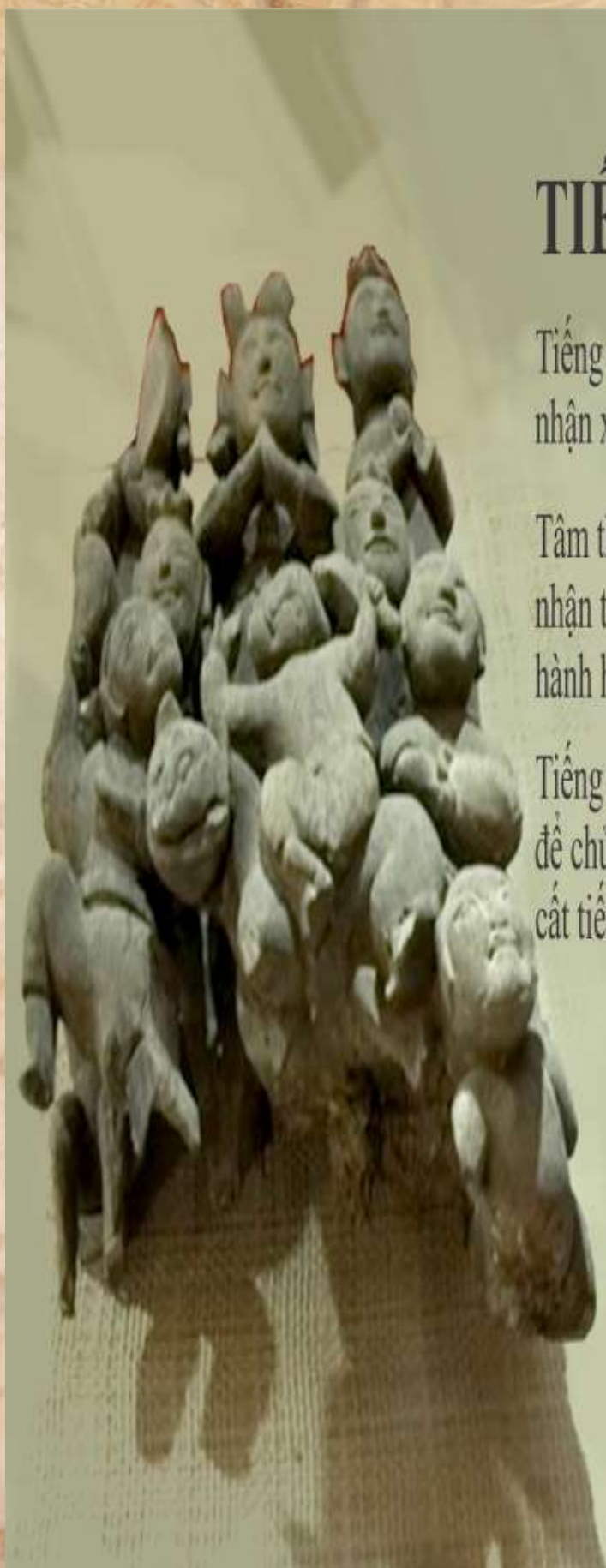

NHẠN

Nhận lao chao đảo
Nhận sa tàn tối
Nhận chúi biên biệt
Nhận xuôi chơi vơi...

LÊ HỮU KHOÁ

TIẾNG NGƯỜI

Tiếng người là ngôi nhà mà con người
nhận xây sửa suốt nhân kiếp.

Tâm thức tiếng lòng là kẻ chặn dắt
nhận thức tiếng người cùng bóng tôi
hành hương.

Tiếng lòng mang nặng đê đầu tiếng người
để chủ thể trường thành bằng sự thật biết
cắt tiếng mời lẽ phải vào nhà.

LÊ HỮU KHOÁ

TOAN TÍNH BẠN KHÔNG LÀ TÌNH BẠN

Bạn thành thật tâm sự rằng: bạn muốn làm bạn với chị A, anh B vì họ biết dẫn thân cho niềm tin tới từ các giá trị của đạo đức, biết làm nên nhân đạo vì nhân phẩm.

Bạn chân thành tỏ bày rằng: bạn muốn làm bạn với chị A, anh B vì họ biết dẫn thân cho cho tự do, công bằng, bác ái, biết làm nên nhân bản vì nhân vị.

Bạn ơi! Dẫn thân cần niềm tin, cần luôn các giá trị của đạo đức, nhưng cụ thể là cần lòng quả cảm vì đồng bào, đồng loại. Nhưng khi bị bạo quyền công an trị đàn áp, tà quyền độc đảng toàn trị truy cùng diệt tận từ lao lý tới tra tấn chị A, anh B thì bạn lại giải thích lòng quả cảm của họ là sự liều lĩnh, *hữu dũng vô mưu*.

Bạn ơi! Khi giải thích lòng quả cảm là sự liều lĩnh thì chính bạn đã để mất bạn, vì những kẻ «*liều lĩnh*» này biết cứu bạn khi bạn gặp gian nan. Còn bạn thì không sao có được lòng quả cảm để cứu người, nên bạn đừng ngạc nhiên là suốt đời bạn sẽ không có bạn.

LÊ HỮU KHÓA

TÍNH TOÁN BẠN KHÔNG LÀ TÌNH BẠN

Bạn thành thật tâm sự rằng: bạn muốn làm bạn với tôi vì tôi có những phẩm chất *hay, đẹp, tốt, lành* sẽ chung sống vui cùng với những phẩm chất *hay, đẹp, tốt, lành* của bạn.

Bạn chân thành tỏ bày rằng: bạn muốn làm bạn với tôi vì tôi có những nội chất *đáng yêu, đáng thương, đáng quý, đáng trọng* sẽ vui sống cùng nhau với những nội chất *đáng yêu, đáng thương, đáng quý, đáng trọng* của bạn.

Bạn bày biện chân tâm rằng: nếu những phẩm chất *hay, đẹp, tốt, lành* sẽ chung sống, nếu những nội chất *đáng yêu, đáng thương, đáng quý, đáng trọng* được vui sống bên nhau, thì thật hay, thật hợp vì cả hai bên cùng có lợi.

Bạn ơi! tính toán «*cả hai bên cùng có lợi*» của bạn không là tình bạn, vì tình bạn vô vụ lợi bạn à!

LÊ HỮU KHÓA

**BẠN LÀ BẠN?
BẠN LÀ NGƯỜI?
BẠN LÀ TÔI?**

Nếu bạn là bạn của chính bạn, đầy đủ trong trọn vẹn thì bạn chắc sẽ không cần có bạn.

Nếu bạn là bạn của chính bạn, nhưng thiếu sót trong thiếu thốn thì bạn rất cần có bạn.

Nếu bạn là bạn của chính bạn mà không đủ cũng không thiếu nhưng cần tôi làm bạn, thì tôi sẽ là bạn của bạn.

Nếu bạn là bạn của chính bạn, luôn đủ và luôn thiếu rồi cần người, cần tôi để có bạn, thì chắc chắn bạn sẽ có nhiều bạn.

LÊ HỮU KHÓA

BẠN LÀ TÌNH BẠN

Bạn gọi tôi tới làm bạn, vì bạn một mình không gánh nổi hết tất cả những thử thách, những thăng trầm trong nhân thế, bạn muốn có bạn để *đồng cam cộng khổ*.

Bạn kêu tôi tới với bạn, vì bạn không muốn thụ hưởng một mình hạnh phúc, tận hưởng một mình mọi niềm vui trong nhân gian, bạn muốn có bạn để *chia ngọt sẻ bùi*.

Tôi sẽ là bạn của bạn, vì bạn vừa dạy cho tôi *đồng cam cộng khổ* với nhân thế, rồi *chia ngọt sẻ bùi* với nhân gian. Bạn chính là tình bạn chân thật, bạn và tình bạn chỉ là một!

LÊ HỮU KHÓA

VÀI BẠN

Trong tình yêu, khi yêu một người chỉ cần một người bạn, đó là người yêu, trông mong bạn yêu sẽ là bạn đời.

Trong tình thương, khi yêu mọi người, thì cần vô số bạn, vì tất cả đồng loại sẽ là bạn.

Trong tình bạn, chỉ có vài bạn, không quá ít chỉ một người, không quá nhiều quá nhiều người.

Vài thì dễ đồng cam cộng khổ

Vài thì dễ chia ngọt sẻ bùi

Vài thì dễ hạt muối cắn làm đôi, làm ba, làm bốn...

Chữ *vài* là chân dung để hình dung nhân diện của nhân loại. Chữ *vài* là chân dung để nhận được nhân dạng của nhân gian. Chữ *vài* tạo chất cho nhân loại, tạo dáng cho nhân gian, tạo lực cho nhân thế...

Nên mỗi lần *vui sống* để *sống vui* với bạn thì đừng bao giờ quên chữ *vài*. *Vài* không hề vô danh, vô dạng, vô tướng. Mà *vài* chính là chân dung của nhân loại không muốn làm bụi đời giữa nhân gian, không muốn là oan hồn trong nhân thế.

LÊ HỮU KHÓA

Ánh sáng Địa Trung Hải

Thầy chào con, hiện nay Địa Trung Hải đang giao mùa, thiên nhiên sáng đang trang điểm cho môi sinh xanh: biển thì xanh sáng, trời thì xanh trong, rừng thì xanh thắm, núi thì lao thân vào tất cả các màu xanh này. Ánh sáng vùng nơi đây vừa rực, vừa đầy, Matisse cảm nhận mỗi ngày cứ tự nhắc mình phải mang ơn ánh sáng vùng này. Picasso thì cứ mượn có ở cả ngày ngoài nắng, tắm biển xong là mở rộng cửa nhà để đón đầy đủ ánh sáng để thắp hoa hội họa, vậy mà vẫn chưa đủ, còn họa sư còn ra phố rủ rê các nghệ nhân làm gốm, sứ, sành cho sướng tay, rồi xem sướng mắt. Renoir tới đây nhẹ nhàng đưa ánh sáng vào nhân dạng, nhân diện của xứ sở này để gửi ngấm một thông điệp:

«Đất lành với ánh sáng đẹp, nên sẽ ở lại đây luôn, không đi đâu hết!». Chagal gặp ánh sáng ở đây rồi cũng lặng lẽ ở lại đây luôn chẳng cần giải thích, giải luận. Nietzsche, đưa con nổi loạn và bất trị của triết học, quậy bốn phương, khuấy tám hướng cho đến mệt nhoài, vô tình khám phá Nice này, cạnh nhà thầy, rồi ở lại đây nghỉ ngơi mà tu tâm dưỡng tính. Vậy mà cứ bị ánh sáng vùng này chiêu dụ từng giờ, triết gia tâm sự rõ từng chữ: «Sáng thức dậy với ánh sáng vùng này là muốn làm việc ngay!». Thầy cũng muốn tâm sự với con rằng: sáng, trưa, chiều thầy cứ quanh quẩn với ánh sáng Địa Trung Hải, thầy nghĩ thế kỷ trước Matisse, Picasso, Renoir, Chagal, Nietzsche, các sư phụ này cũng quẩn quanh suốt ngày với loại ánh sáng kỳ diệu này.

LÊ HỮU KHOÁ

TẤT CẢ

Tôi là tôi mà tôi cũng là tất cả những sơ ngộ,
tao ngộ, tái ngộ, hạnh ngộ cả đời tôi.

Tôi là tôi mà tôi cũng là tất cả những tình ái,
tình duyên, tình yêu, tình thương trọn đời tôi.

Tôi là tôi mà tôi cũng là tất cả những
lỡ làng, lỡ hẹn, lỡ thân, lỡ kiếp suốt đời tôi.

Tôi là tôi mà tôi cũng là tất cả những sai lầm,
sai sót, sai đậm, sai mãi ngập đời tôi.

LÊ HỮU KHOÁ

TÂM

Tâm địa mình vô tình dẫm lên bóng sự thật
Chân lý tràn như suối nguồn cuồn nghìn đê vô tri.

Tâm thức mình vô ý đập lên vóc lẽ phải
Nhận thức muốn đập tung thể phách mộng du.

Tâm nguyện mình hành tác miệt vô thanh
Tĩnh thức bật dậy dần thiêu phỏng mọi luân hồi.

LÊ HỮU KHOÁ

NIỀM TIN BIẾN BIỆT MIỆT KIẾP GIÔNG.

Niềm tin vừa được mình chế tác xong
lại bỏ mình ra đi, và hứa ngày trở lại.

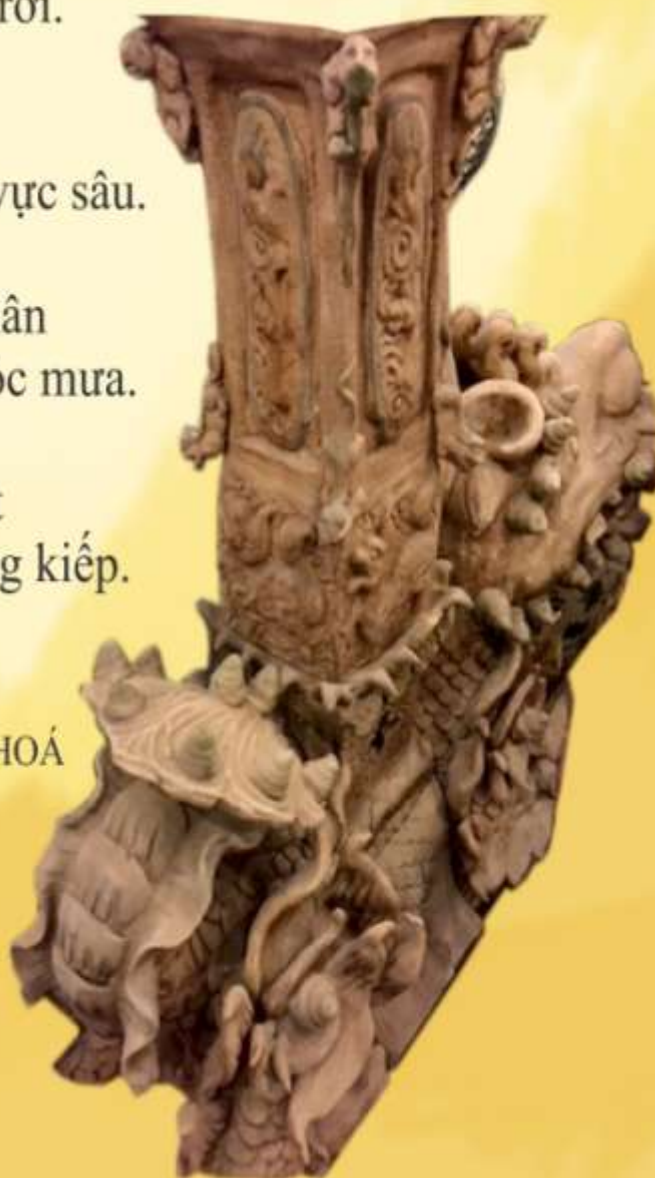
Niềm tin bay lên cao
cho nguồn rễ là chân trời.

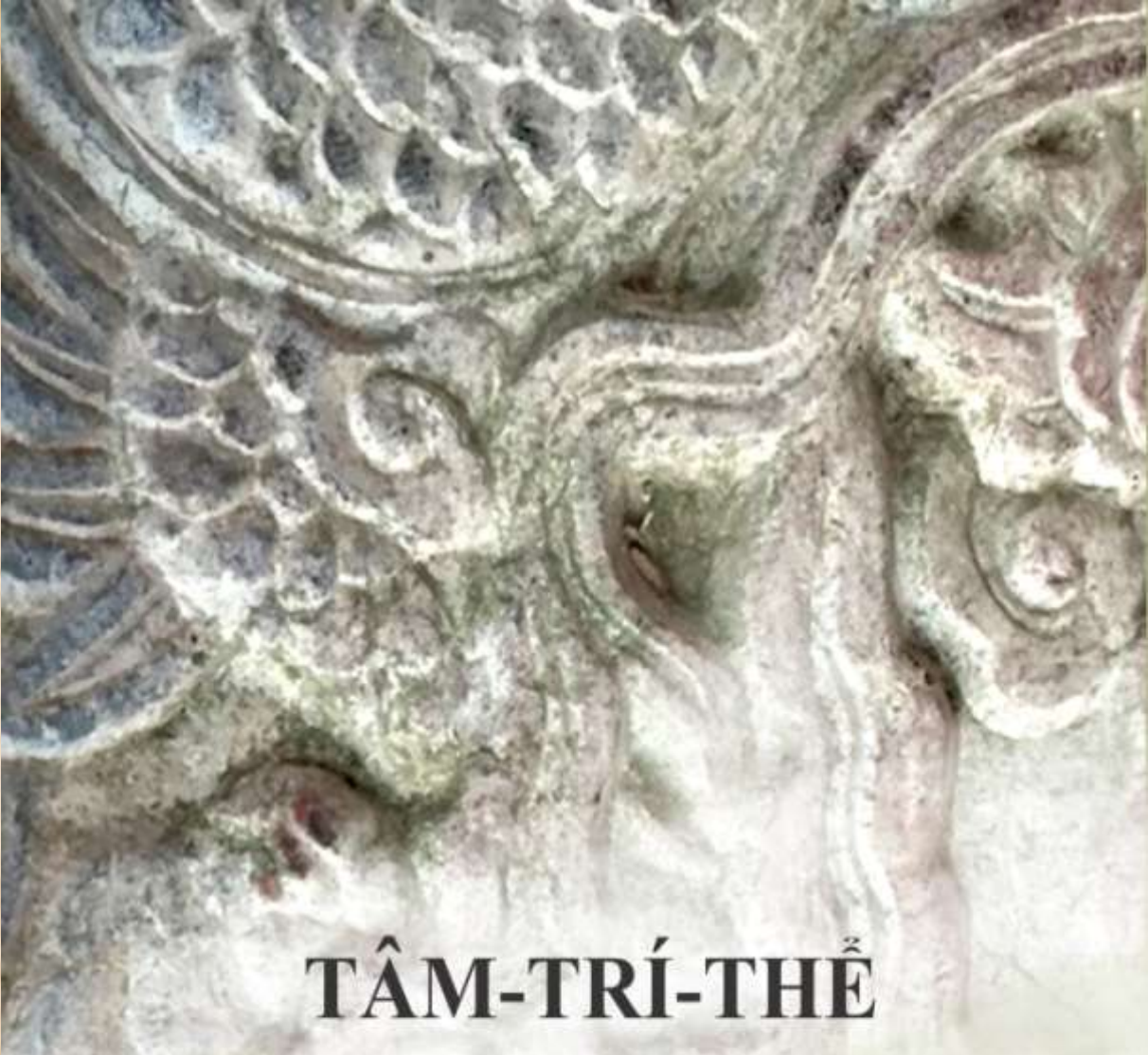
Niềm tin bay là là
cho cánh bướm cống vực sâu.

Niềm tin bay cuồng thân
cho chân mây bông vóc mưa.

Niềm tin bay vung vút
cho nhân gian vó giông kiếp.

LÊ HỮU KHOÁ

TÂM-TRÍ-THỂ

Tâm lực dẫn thân dù hình hài chưa bước
nhưng lồng ngực đã là lò lửa của tim.

Trí lực vận não dù tuệ giác mệt nhoài
nhưng lý trí đã tình nguyện bước vào trận mạc.

Thể lực buồm khơi dù thân xác rã rời
nhưng khí phách đã vùn vù cỡi giông cao.

LÊ HỮU KHOÁ

RONG

Thầy về lại cõi địa đàng của thầy, thầy không giảng dạy nữa, nhưng các con cứ ghé thăm thầy và nhớ tới với chữ: rong!

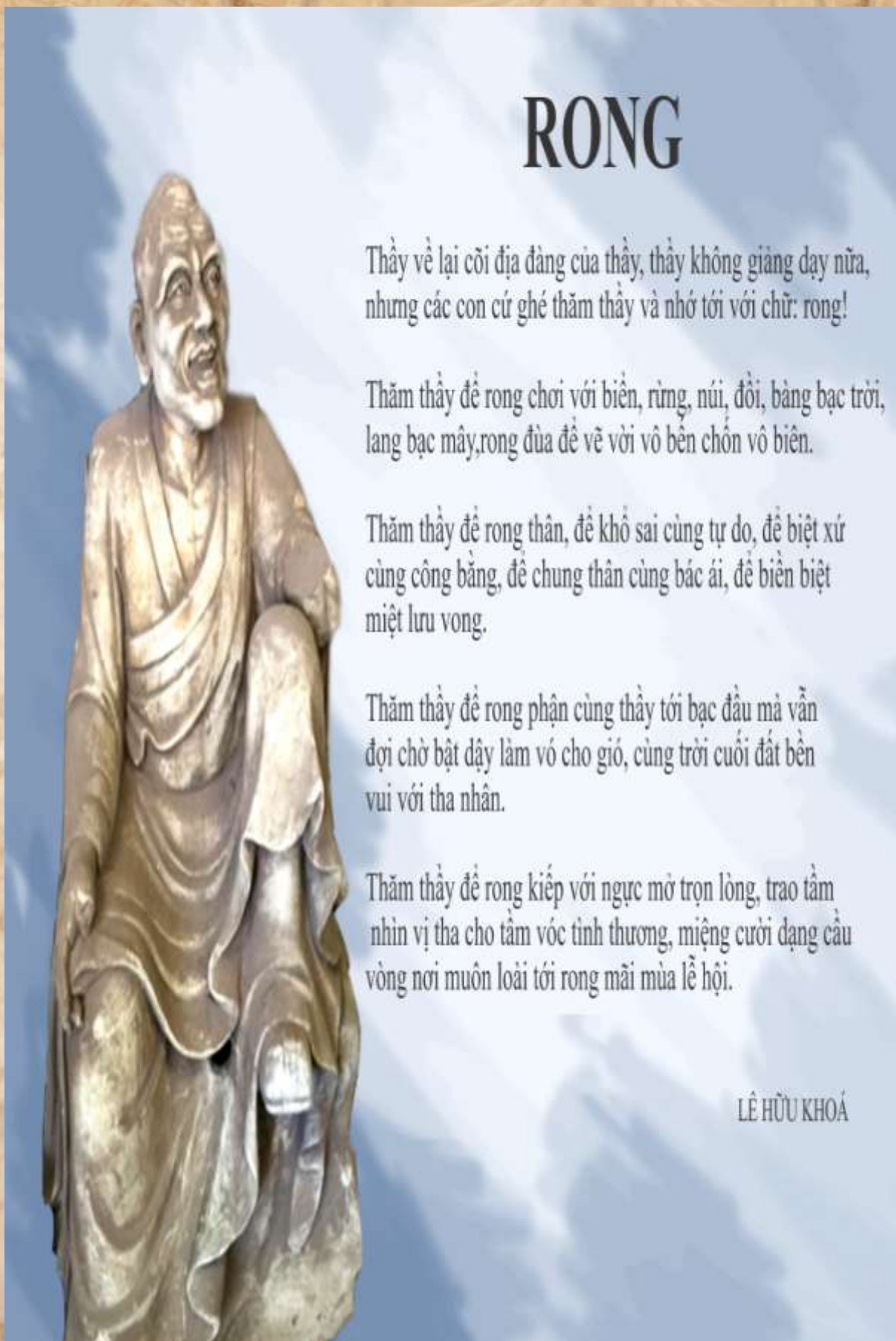
Thăm thầy để rong chơi với biển, rừng, núi, đồi, bàng bạc trời, lang bạc mây, rong đùa để về với vô bên chôn vô biên.

Thăm thầy để rong thân, để khổ sai cùng tự do, để biệt xứ cùng công bằng, để chung thân cùng bác ái, để biên biệt miệt lưu vong.

Thăm thầy để rong phận cùng thầy tới bạc đầu mà vẫn đợi chờ bật dậy làm vó cho gió, cùng trời cuối đất bền vui với tha nhân.

Thăm thầy để rong kiếp với ngực mở tròn lòng, trao tâm nhìn vị tha cho tâm vóc tình thương, miệng cười dạng cầu vòng nơi muôn loài tới rong mãi mùa lễ hội.

LÊ HỮU KHOÁ

**Các bản thảo được nhà xuất bản
Anthropol-Asie ấn hành có thể tham khảo
qua Facebook Vùng khả luận (trang thầy Khóa).**

NHÂN LUẬN (*l'argumentation humaine*)
CHÍNH LUẬN (*l'argumentation politique*)
DUYÊN LUẬN (*l'argumentation relationnelle*)
KIỆP LUẬN (*l'argumentation karmique*)
MỸ LUẬN (*l'argumentation esthétique*)
NGHỆ LUẬN (*l'argumentation artistique*)
TÂM LUẬN (*l'argumentation affective*)
THI LUẬN (*l'argumentation poétique*)
TÌNH LUẬN (*l'argumentation sentimentale*)
TỰ LUẬN (*l'argumentation libérée*)
TRỰC LUẬN (*l'argumentation directe*)
XÃ LUẬN (*l'argumentation sociétale*)
OAN LUẬN (*l'argumentation contre l'injustice*)
BỤI LUẬN (*l'argumentation à propos de la «poussière de la vie»*)
VIỆT LUẬN (*L'argumentation vietnamienne*)
LINH LUẬN (*L'argumentation spirituelle*)
GIÁO LUẬN (*l'argumentation éducative*)
THƯ LUẬN (*l'argumentation éducative*)
TUỆ LUẬN (*l'argumentation transmissive*)
TỘI LUẬN (*l'argumentation contre le crime d'Etat*)
SINH LUẬN (*l'argumentation anthropologique de l'écologie*)
LƯƠNG LUẬN (*l'argumentation contre le crime d'Etat*)
CHỦ LUẬN (*l'argumentation créative du sujet*)
KHỔ LUẬN (*l'argumentation face à la souffrance*)
HỌA LUẬN (*l'argumentation face au malheur*)
THUẬT LUẬN (*l'argumentation face à l'œuvre d'art*)
ĐỒNG LUẬN (*l'argumentation fondatrice de la nation*)
NGŨ LUẬN (*l'argumentation sémantique de la langue*)
KÝ LUẬN (*l'argumentation narrative contre l'injustice*)
VÔ LUẬN (*l'argumentation éducative contre l'obscurantisme*)
ĐẠO LUẬN (*l'argumentation asymétrique de l'éducation*)

THƯỜNG LUẬN (*l'argumentation éthique de la compassion*)
NGHĨA LUẬN (*l'argumentation éthique du sentiment*)
ĐẠO LUẬN (*l'argumentation asymétrique de l'éducation*)
YÊU LUẬN (*l'argumentation intime de l'amour*)
THI LUẬN (*l'argumentation transgressive de la poésie*)
TÂM LUẬN (*l'argumentation relationnelle entre philosophie et poésie*)
NÃO LUẬN (*l'argumentation évolutive de la cognition*)
TỔNG LUẬN I (*l'argumentation synthétique I*)
TỔNG LUẬN II (*l'argumentation synthétique II*)
TỔNG LUẬN III (*l'argumentation synthétique III*)
TỔNG LUẬN IV (*l'argumentation synthétique IV*)
TỔNG LUẬN V (*l'argumentation synthétique V*)
TỔNG LUẬN VI (*l'argumentation synthétique VI*)
TỔNG LUẬN VII (*l'argumentation synthétique VII*)
TỔNG LUẬN VIII (*l'argumentation synthétique VIII*)
TỔNG LUẬN IX (*l'argumentation synthétique IX*)
TỔNG LUẬN X (*l'argumentation synthétique X*)
THƠ – Recueils de poèmes
Vách, Vực, Vó, Vong, Vai, Vừa, Vặn, Vị, Văng

Lê Hữu Khóa

Giáo sư Đại học * Tiến sĩ quốc gia trường gia Cao học khoa học xã hội Paris * Tiến sĩ xã hội học Đại học Nice-Sophia Antipolis * Giám đốc Ban Cao học châu Á * Giám đốc biên tập Anthropol-Asie * Chủ tịch nhóm Nghiên cứu Nhập cư Đông Nam Á * Cố vấn Chương trình chống Kỳ thị của UNESCO – Liên Hiệp Quốc * Cố vấn Trung tâm quốc tế giáo khoa. Paris * Cố vấn thẩm định giáo dục và nghiên cứu đại học Bourgogne-Franche-Comté * Biên tập viên tạp chí Hommes&Migrations * Thành viên Hội đồng khoa học bảo tàng lịch sử nhập cư * Thành